ПРОГНОЗУВАННЯ ТЕРИТОРІАЛЬНОГО РОЗВИТКУ В СИСТЕМІ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ

доц. **Лук'янихін В.О.,** *аспірант* **Лі Мін**

Початковим етапом формування будь-якої управлінської стратегії, в першу чергу, державної, є збір і аналіз даних, як про кількість наявних ресурсів, так і про їх якісні характеристики. Своєчасність, достовірність і достатність одержуваної інформації є заставою успішної реалізації подальших управлінських етапів, таких як планування, прийняття управлінських рішень, оцінка процесів їх виконання, коригування управлінських дій, аналіз розвитку. Тому, в науковій літературі, прогнозуванню і моніторингу відводиться особлива роль. В зарубіжних країнах на їх проведення виділяється значне фінансування. В зв'язку з цим виникає завдання вдосконалення існуючих державних механізмів побудови і організації систем прогнозування і діагностики соціально-економічного розвитку з метою максимального залучення та ефективного використання економічного потенціалу на всіх ієрархічних рівнях управління.

Дослідженнями регіональних проблем, зокрема проблемами прогнозування і діагностики соціально-економічного розвитку активно займалися як вітчизняні, так і зарубіжні науковці. Ці проблеми відображені в роботах Н. Агафонова, У. Айзарда, Н. Баранського, Т. Безгрошевих, А.Гранберга, В. Грішина, Р. Ефімової, В. Ільїна, О. Ким, В. Кистанова, І.Кладченко, Н. Колосовського, В. Кристаллера, В. Лексина, А. Леша, О.Літовки, А.Маліініна, Г. Паламаренко, Дж. Стрікленда, П. Друкера, Г.Мінцберга, М. Портера, Т. Райнера, Е. Сафонов, А. Ськопіна, М.Степанова, А.Чеботарева, Е. Шарафанової, А. Швецова, А.Шилова та інших.

Проте, не дивлячись на значний об'єм досліджень з питань проведення моніторингу соціально-економічного розвитку регіонів, невирішеними залишаються багато аспектів першочергових проблем. Однією з них залишається найважливіше питання побудови комплексних систем прогнозування і діагностики соціально-економічного розвитку територій, що мають як уніфіковані, так і індивідуальні риси. У представлених на сьогодні громадськості дослідженнях не достатньо приділено уваги створенню на основі результатів моніторингу чітких підсумково-аналітичних показників при оцінці соціально-економічного розвитку. При цьому практично не розглянута можливість використання інноваційних методів при проведенні діагностики соціально-економічного розвитку територіальних одиниць.

Від інформації про мінерально-сировинну забезпеченість будь-якої територіальної одиниці залежить розвиток багатьох сфер життя в регіоні, на основі цих даних будується регіональне управління, розробляються стратегії розвитку, цільові програми їх реалізації. Від них, в деякій мірі, залежить

безпека життєдіяльності населення і еволюційний (планомірний) розвиток суспільства, зокрема, економічного сектора. Тому має сенс розглядати забезпеченість ресурсами регіону не просто, як показник наявності тих або інших ресурсів, а як складну систему взаємозв'язаних елементів.

Разом з тим, останнім часом, в теорії і практиці управління все більшого поширення набувають принципи сталого (еколого - збалансованого) розвитку, причому сутність стратегії такого розвитку особливо наочно виявляється саме в регіональному аспекті. Це пов'язано з тим, що стратегія реалізується, перш за все, на певних територіях, в кожній з яких економічні, природні, соціальні, екологічні і інші складові створюють єдину систему (регіональний комплекс), яка в свою чергу є елементом загальної територіальної структури.

Ефективне управління будь-якою соціально-економічною системою неможливе без використання комплексу показників, що всесторонньо відображають цілі і задачі управління, які дозволяють перевірити ступінь досяжності цілей, оцінити якість як окремих управлінських дій і заходів, так і всієї системи управління в цілому.

На основі проведеного аналізу можна виділити основні фактори, за допомогою яких можна проводити діагностику соціально-економічного розвитку території (регіону), їх групування та виявлення пріоритетних напрямів розвитку. Основними з них є:

- ВНП на душу населення
- Витрати на дослідження і розробку
- Рівень безробіття
- Рівень бідності
- Рівень розвитку сфери обслуговування
- Виробничий потенціал
- Індекс промислового навантаження на середовище
- Рівень витрат на охорону навколишнього середовища

Проведений аналіз існуючих підходів до прогнозування і моніторингу соціально-економічних систем показав ряд проблем, як з отриманням достовірної інформації, так і з подальшою їх обробкою і використанням. При побудові системи показників слід враховувати те, що будь-які територіальні одиниці (регіони) є складною багаторівневою структурою, яка володіє своєю внутрішньою динамікою, але в той же час є важливою складовою національної економіки. Для територіальних утворень характерна наявність великого числа різноманітних зв'язків, поєднання економічного, соціального, екологічного, інформаційного і інших елементів, циркуляція крупних фінансових матеріальних і інформаційних потоків.

Економічні проблеми сталого розвитку : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої пам'яті проф. Балацького О. Ф. (м. Суми, 24–26 квітня 2013 р.) : у 4 т. / за заг. ред. О. В. Прокопенко. – Суми : Сумський державний університет, 2013. – Т. 3. – С. 166-168.